

Aila: Jatkokäyttöön toimitettujen aineistojen määrä yli kolminkertaistui

Fakta Julkaistu 01.03.2016 klo 14:13 Kirjoittaja Helena Laaksonen

Tietoarkiston [palveluportaali Ailasta](#) ladattiin viime vuonna tutkimusaineistoja yli kolminkertainen määrä verrattuna aikaan ennen Ailan avaamista. Asiakasmäärän ja aineistojen jatkokäytön lisääntyminen olivat ulkomaisten kokemusten perusteella odotettavissa.

Palveluportaali Aila on tietoarkistolaisten itse toteuttama arkistoitujen tutkimusaineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmä, joka otettiin käyttöön vuoden 2014 toukokuussa. Aineistojen lataaminen on helppoa yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijoille ja henkilökunnalle, sillä he kirjautuvat palveluun omilla Haka-tunnuksillaan. Muut käyttäjät voivat hakea käyttäjätunnuksia Tietoarkiston asiakaspalvelulta.

Ailassa on yli 1200 aineistoa, joista kvalitatiivisia on lähes 170. [Tietoarkiston](#) aineistovaranto karttuu keskimäärin 90 aineistolla vuodessa.

Vuonna 2015 asiakkaat latsivat Ailasta 2262 aineistoa, ja rekisteröityneitä käyttäjiä oli yli 800. Vapaasti käytettäviä aineistoja latsasi 360 yksittäistä henkilöä. Tietoarkiston käyttäjätietojen perusteella kasvua on kaikissa tilastoiduissa käyttötarkoituksissa. Opiskelukäytön määrä on Ailan myötä korostunut entisestään, mutta määrällisesti myös tutkimuskäyttö lisääntyi viime vuonna 24 prosenttia verrattuna vuoteen 2014. Aineistoja ladattiin eniten harjoitustöihin ja kandidaatintutkielmiin (48 % kaikista latauksista) sekä tutkimukseen (19 %).

"Olemme todella ylpeitä Ailasta ja iloisia siitä, että asiakkaamme käyttävät palvelua näin paljon", Tietoarkiston tietopalvelupäällikkö **Hannele Keckman-Koivuniemi** kehuu.

Avoimen tieteen pioneerityötä

Ailan käyttöönoton myötä Tietoarkisto yksinkertaisti aineistojen käyttöehtoja. Syntyi kokonaan uusi käyttöehtoluokka, jonka aineistoja voi käyttää myös muuhun kuin tutkimus- ja opetustarkoituksiin eikä käyttäjän tarvitse rekisteröityä asiakkaaksi. Vapaasti saatavia aineistoja on Ailassa jo useita kymmeniä. Useimmiten aineistojen jatkokäyttäjän on kuitenkin edelleen oltava rekisteröitynyt asiakas. Lisäksi avoimenkin aineiston käyttäjällä on oltava perustiedot tilastollisista menetelmistä, jotta hän voi hyödyntää avointa aineistoa.

Jo ennen palveluportaali Ailan avaamista, Tietoarkiston vanhassa aineistoluettelossa, aineistojen kuvalutiedot olivat täysin avoimesti saatavilla. Ailassakin aineistokuvailuja pääsee vapaasti tarkastelemaan kirjautumatta, määrällisistä aineistoista jopa muuttujatason tietoja. Muuttujatason tietoja käyttäessä kannattaa kuitenkin muistaa, että esitetyt jakaumat ovat painottamattomia. Tilastollisten menetelmien perustiedot ovat siis tässäkin tapauksessa tarpeen.

Ailaa kehitetään jatkuvasti

Palveluportaali Ailan aktiivinen kehitysvaihe kesti kaksi vuotta ja vei viitisen henkilötyövuotta. Ailan rakentamisesta kerrotaan [Tietoarkiston verkkolehdessä numero 39](#) (1/2014).

Tietoarkisto kehittää Ailaa jatkuvasti muiden muassa asiakkailta saadun palautteen perusteella. Tavoitteena on entistä sujuvampi ja tyydyttävämpi asiakaskokemus.

Tänä vuonna uudistuu Ailan haku. Uudistus tekee mahdolliseksi muun muassa haun rajaamisen esimerkiksi tutkimuksen ajankohdan tai käyttöoikeusluokan mukaan. Tällöin vaikkapa seminaarityön tekijä voi kohdistaa hakunsa vain niihin aineistoihin, jotka hänellä on oikeus ladata käyttöönsä.

Lisäksi Ailaan on tulossa luovutustyökalu, jonka avulla asiakas voi siirtää aineistonsa tiedostot Tietoarkiston palvelimelle ja täydentää tarvittavat kuvailutiedot verkkolomakkeelle.

Tavoitteena yhteentoimivuus

Tietoarkisto ottaa vakavasti kansallisen ja kansainvälisen yhteentoimivuuden tavoitteen. Myös siksi Tietoarkiston edustajat ovat aktiivisesti mukana tutkimuksen yhteisten infrastruktuurien kehittämisessä.

Antaessaan aineistonsa Tietoarkiston hoivattavaksi aineistonluovuttaja saa aineistojensa tiedot samalla muihin kansallisiin palveluihin. Tietoarkisto on toteuttanut rajapinnan, jonka avulla Ailassa julkaistujen aineistojen kuvailutiedot haravoidaan kansallisiin palveluihin [Etsimeen](#) ja [Finnaan](#). Niissä näytetään aineistosta suppeammat kuvailutiedot kuin Tietoarkiston omassa palveluportaalissa. Rajapintaa käyttäen kuka tahansa voi haravoida kuvailutiedot omaan palveluunsa.

Tällä hetkellä eurooppalainen yhteiskuntatieteellinen infrastruktuuri [CESSDA](#) rakentaa kansainvälisiä palveluitaan ja lähitulevaisuudessa myös uuden yhteisen aineistoluettelon. Tietoarkisto on aktiivisesti mukana CESSDAn palvelujen kehittämisessä, jotta sen palvelut ovat yhteentoimivia myös kansainvälisellä tasolla. CESSDAn aineistoportaalien kautta Tietoarkistoon tallennetut aineistot ovat entistä paremmin myös Suomen ulkopuolisten tutkijoiden löydettävissä.

Aila käyttäjistä kymmenisen prosenttia on ulkomaalaisia. Tietoarkisto huolehtii aineistojen kansainvälisestä näkyvyydestä kääntämällä niiden kuvailutiedot englanniksi. Ailassa on sekä suomen- että englanninkielinen käyttöliittymä.

Sekä Tietoarkiston omien palvelujen ajanmukaistaminen että aktiivinen osallistuminen kansalliseen ja kansainväliseen kehitystyöhön on mahdollista Suomen Akatemialta saadun infrastruktuurirahoituksen vuoksi. Aila on Akatemian rahoittaman [Tietoarkisto 2015 -hankkeen](#) näkyvin tuote.